

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **V. K.**, zast. Mgr. Kamilem Fotrem, advokátem se sídlem Náchodská 760/67, Praha 9, proti žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje**, se sídlem třída Tomáše Bati 21, Zlín, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 7. 2015, č. j. KUZZL-46465/2015, sp. zn. KUSP-37252/2015/DOP/Ků, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 1. 2017, č. j. 41 A 45/2015 - 44,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 1. 2017, č. j. 41 A 45/2015 – 44, **se zrušuje.**
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 7. 2015, č. j. KUZZL-46465/2015, sp. zn. KUSP-37252/2015/DOP/Ků, **se zrušuje a věc se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- IV. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti částku **21 600 Kč** k rukám jeho zástupce Mgr. Kamila Fotra, advokáta se sídlem Náchodská 760/67, Praha 9, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná dle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti shora uvedenému rozhodnutí žalovaného. Tímto rozhodnutím žalovaný změnil výrok o sankci, a to z pokuty ve výši 9 000 Kč na 7 000 Kč a dle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), bylo ve výroku o

vině a výroku o náhradě nákladů řízení potvrzeno rozhodnutí Magistrátu města Zlína ze dne 21. 4. 2015, č. j. MMZL 26914/2015, sp. zn. MMZL-157882/2014-FS-PŘ-OOSA-6274/14 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“).

[2] Prvostupňovým rozhodnutím byl stěžovatel uznán vinným z porušení § 5 odst. 2 písm. b) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o silničním provozu“), čímž se dopustil přestupku dle § 125c odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu. Ten spáchal tak, že dne 19. 9. 2014 v 21:05 hodin v obci Zlín na ulici Horní Vršava IV, u domu č. p. 4896, řídil motorové vozidlo tov. zn. Škoda Fabia Combi, registrační značky X, v takové době po požití alkoholického nápoje, kdy byl ještě pod jeho vlivem, přičemž na základě vyšetření krevního vzorku provedeného ve Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně, Ústavu soudního lékařství, u něj byla zjištěna hladina alkoholu v krvi ve výši 0,44 ‰. Za to mu byla uložena pokuta ve výši 9 000 Kč, zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel po dobu 6 měsíců a náhrada nákladů řízení ve výši 1 000 Kč.

I. Vymezení věci

[3] Předmětem sporu je otázka, zda byl skutkový stav zjištěn dostatečně a zda byly důkazy získány v souladu se zákonem.

[4] Krajský soud shledal nedůvodnou námitku nesprávného postupu odběru krve stěžovatele. Dle § 2 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o přestupcích“), *je přestupkem zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.* Dle § 3 téhož zákona *k odpovědnosti za přestupek postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění.* Zákon o silničním provozu upravující práva a povinnosti účastníků provozu na pozemních komunikacích v § 5 odst. 2 písm. b) *zakazuje řidičům řídit vozidlo nebo jet na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, kdy by mohl být ještě pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky; v případě jiných návykových látek uvedených v prováděcím právním předpise se řidič považuje za ovlivněného takovou návykovou látkou, pokud její množství v krevním vzorku řidič dosáhne alespoň limitní hodnoty stanovené prováděcím právním předpisem.*

[5] Odkazuje na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2010, č. j. 8 As 59/2010 - 78, že v České republice platí zásada tzv. nulové tolerance alkoholu při řízení motorových vozidel. Prokáže-li správní orgán právně konformním způsobem přítomnost alkoholu v krvi obviněného a tato skutečnost je zapříčiněna požitím alkoholického nápoje, jsou (za dalších předpokladů) naplněny znaky skutkové podstaty přestupku dle § 22 odst. 1 písm. b) zákona o přestupcích v tehdejší znění [nyní § 5 odst. 2 písm. b) zákona o provozu na pozemních komunikacích].

[6] Dle § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu je řidič povinen podrobit se na výzvu policisty vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn

pokračování

alkoholem. Tímto zvláštním právním předpisem je zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „tabákový zákon“). Dle § 16 odst. 2 cit. zákona *je orientačnímu vyšetření a odbornému lékařskému vyšetření zjišťujícímu obsah alkoholu povinna se podrobit osoba, u níž se lze důvodně domnívat, že vykonává činnost, při níž by mohla ohrozit život nebo zdraví svoje nebo dalších osob* V § 16 odst. 4 téhož zákona je uvedeno, že *lékařské vyšetření provádí zdravotnické zařízení k tomu odborně a provozně způsobilé, dechovou zkoušku a odběry vzorků biologického materiálu.*

[7] Je zřejmé, že právní úprava předvídá dva způsoby vyšetření zjišťující obsah alkoholu v těle, a to orientační vyšetření a odborné lékařské vyšetření. Ze znění § 16 odst. 2 tabákového zákona je patrné, že s účinností od 1. 1. 2009 je důkazu ovlivnění alkoholem získanému orientačním vyšetřením formou dechové zkoušky provedené analyzátozem alkoholu v dechu schváleným Českým metrologickým institutem ve smyslu § 3 odst. 3 a § 6, resp. § 7 zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění účinném pro projednávanou věc, přiznána vyšší míra přesvědčivosti než dle předchozí právní úpravy.

[8] Zasahující policisté při silniční kontrole opakovaně provedli u stěžovatele dechovou zkoušku alkoholu na přístroji Dräger 7510 plus, s výsledkem 0,49 ‰, 0,44 ‰ a 0,49 ‰ alkoholu v dechu. Stěžovatel byl v návaznosti na výsledky dechových zkoušek vyzván, aby se podrobil lékařskému vyšetření formou odběru biologického materiálu (vzorku krve), neboť naměřené hodnoty nebyly v toleranci 10 ‰. Právní úprava striktně neváže povinnost řidiče podrobit se lékařskému vyšetření na pozitivní výsledek dechové zkoušky. Rozhodující byla výzva policisty k podstoupení lékařského vyšetření.

[9] Oprávnění vyžadovat po zdravotnickém zařízení provedení odběru krve, popř. moči, a jejího vyšetření na přítomnost alkoholu a jiných návykových látek dává policii § 67 odst. 1 písm. c) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o policii“), který stanoví, že *policie je v souvislosti s odhalováním a šetřením přestupku oprávněna vyžadovat odborné lékařské vyšetření ke zjištění alkoholu nebo jiné návykové látky včetně odběru krve, moči, slin nebo potu, a to i v případě, že osobu nelze předem pro její zdravotní stav ke strpění příslušných úkonů vyzvat.*

[10] Správní orgány opřely závěr o vině stěžovatele právě o výsledky lékařského vyšetření. Vzorek krve byl vyšetřen dvěma na sobě nezávislými laboratorními metodami, a to metodou plynové chromatografie a imunochemicky. Ty prokázaly hladinu alkoholu v krvi stěžovatele v hodnotě 0,44 ‰.

[11] Dle § 16 odst. 5 tabákového zákona *provádí orientační vyšetření útvar Policie České republiky... Odborné lékařské vyšetření provádí poskytovatel zdravotních služeb k tomu odborně a provozně způsobilý.*

[12] Z uvedeného vyplývá, že lékařské vyšetření provádí zdravotnické zařízení k takovým úkonům odborně a provozně způsobilé, resp. kvalifikovaný personál. Soud nemá pochyb o tom, že zdravotní sestra, jejíž činnost se řídí zákonem č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále

jen „zákon o zdravotnických povoláních“), spadá do kategorie kvalifikovaného personálu. Kompetence všeobecné sestry je možno dohledat v § 4 vyhlášky Ministerstva zdravotnictví č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, ve znění účinném pro projednávanou věc, kam spadá dle odst. 3 písm. c) odběr biologického materiálu bez přímého dohledu lékaře. Za činnost a správnost postupu však v tomto případě jednoznačně odpovídá poskytovatel zdravotních služeb. Není předmětem tohoto řízení prokazovat, jakou přesnou kvalifikaci zdravotní sestra má, neboť zde nevyvstaly pochyby, že by odběr byl proveden neodborně a zdravotní sestra k tomuto úkonu byla jakkoli nezpůsobilá. Pokud měl stěžovatel pochyby o správnosti odběru krve, měl svůj nesouhlas projevit již na místě, popř. si lékaře zavolat či se obrátit se stížností na zdravotnické zařízení. Zároveň bylo povinností poskytovatele služeb výzvy ze strany policie vyhovět, v daném případě tak za toto zařízení jednala zdravotní sestra, což dle výše uvedeného není nikterak v rozporu se zákonem.

[13] K Metodickému pokynu Ministerstva zdravotnictví pro postup při laboratorním stanovení alkoholu v krvi soud odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 8. 2010, č. j. 2 Afs 53/2010 - 63, v němž soud uvedl, že pokyny ministerstev jsou interními předpisy, které upravují a sjednocují praxi správních orgánů. Přestože nejsou obecně závaznými právními předpisy, správní orgány mají povinnost se jimi ve své právní praxi řídit. Z uvedeného tak plyne, že ministerské metodické pokyny nejsou obecně závaznými právními předpisy, jedná se pouze o interní výklad závazný jen v rámci určité organizace, a to směrem dolů od vykládajícího subjektu.

[14] Pokud by zdravotnické zařízení, popř. jeho zaměstnanci nedodrželi přesný postup dle metodiky ministerstva, ale postupovali v souladu se zákonem, není možno takový postup označit za nezákonný. Zde se navíc soud ztotožnil s názorem žalovaného, že na Nizkoprahovém urgentním příjmu Interní kliniky krajské nemocnice Tomáše Bati ve Zlíně musel být daný večer přítomen lékař, což ostatně stěžovatel nepochybně, pouze poukazuje na skutečnost, že na odběr krve přímo nedohlížel. Soud však považoval za dostatečné splnění požadavků zákona, že lékař na pracovišti přítomen byl.

[15] Závěrem soud hodnotil námitku, dle níž vzorek krve mohl být kontaminován, či vyměněn. Otázky dokazování ve správním řízení jsou upravené ve správním řádu (§ 3 správního řádu). Ustanovení § 50 odst. 3 správního řádu správnímu orgánu ukládá povinnost i bez návrhu zjišťovat všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i neprospěch toho, komu v řízení z moci úřední správní orgán ukládá nějakou povinnost. Samotný postup správního orgánu při provádění dokazování upravuje § 51 a následně správního řádu (viz rozsudek tohoto soudu ze dne 22. 7. 2009, č. j. 1 As 44/2009 - 101).

[16] Pokud stěžovatel zpochybnil věrohodnost vzorku krve, je jeho povinností prokázat tvrzenou nezákonnost. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 5. 2013, č. j. 3 As 9/2010 - 35, je primárně důkazní břemeno na správním orgánu (řízení o přestupku vychází ze zásady oficiality), pokud je však tvrzením obviněného o přestupku některý z důkazů zpochybněn, přesouvá se důkazní břemeno na jeho stranu a je pouze na něm, aby svá tvrzení prokázal. Stěžovatel žádné důkazy nenavrl ani nepředložil k prokázání svých tvrzení. Soud dále odkázal na usnesení rozšířeného senátu ze dne 14. 1. 2014, č. j. 5 As 126/2011 - 68, v němž se uvádí: „[u]vede-li obviněný v řízení tvrzení ke

pokračování

skutkovým okolnostem případu a navrhne k jejich prokázání důkazy, je správní orgán povinen se řádně vypořádat jak s těmito tvrzeními, tak i s nabízenými důkazy. To samozřejmě neznamená, že musí všechna tvrzení prověřit a nabízené důkazy provést. Pokud to však neučiní, musí svůj závěr přezkoumatelným způsobem vysvětlit.“

[17] Soud dospěl k závěru, že se žalovaný s tvrzením stěžovatele v odvolání řádně vypořádal, a uvedl, proč jeho verzi skutkového děje neuvěřil. Záměna vzorku z důvodu značného zpoždění doručení k toxikologickému rozboru dle žalovaného není možná, neboť je dle napadaného rozhodnutí obvyklou praxí, že vzorky se do Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně doručují v intervalu 1-2x týdně. Pokud byl odběr krve doručen dne 24. 9. 2014, tj. o 5 dní později, jedná se o obvyklou dobu přepravy. Soud taktéž poukázal na to, že pracovnice fakultní nemocnice, jež prováděla rozbor krve na přítomnost alkoholu, zaškrtnula kolonku „zásilka neporušena“. Ke kontaminaci vzorku dle žalovaného nemohlo dojít, neboť dezinfekčním prostředkem při odběru krve měla být látka Braunol (dle protokolu o vyšetření), jež alkohol neobsahuje. Pokud byl stěžovatel přesvědčený o opaku, měl své tvrzení podložit důkazy, popř. navrhnout soudu provedení takového důkazu. Soud považuje argumenty žalovaného vyvracející tvrzení stěžovatele za dostatečné.

[18] V neprospěch stěžovatele taktéž svědčily provedené dechové zkoušky, které sice nebyly brány jako stěžejní důkazní prostředky z důvodu odchylky, avšak byly důvodem, proč si zasahující policisté vyžádali provedení krevních testů.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření ke kasační stížnosti

[19] Proti rozsudku krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[20] Namítá nezákonnost napadeného rozsudku v důsledku nesprávného posouzení právní otázky v předcházejícím řízení, neboť byl nesprávně aplikován právní předpis na zjištěný skutkový stav.

[21] Ačkoli krajský soud doktrinálně vymezil přestupek s poukazem na § 2 a § 3 zákona o přestupcích s přihlédnutím k povinností řidiče dle § 5 odst. 2 písm. d) zákona o silničním provozu a aplikoval je na nastalou situaci, zcela přešel skutečnost, že by stěžovatel musel mít možnost zjistit, že je ještě pod vlivem alkoholu. On však od samého počátku tvrdí, že mu nebylo známo, že byl pod vlivem alkoholu; nepociťoval na sobě žádné příznaky.

[22] Z dechových zkoušek provedených analyzátozem alkoholu v dechu vznikla rozumná pochybnost, zda a do jaké míry je stěžovatel ovlivněn alkoholem, proto mělo být provedeno vyšetření tak, jak má na mysli zákonodárce v § 5 odst. 1 písm. f) ve spojení s § 124 odst. 10 písm. f) zákona o silničním provozu.

[23] Na činnost policistů je třeba nahlížet právě skrze normy uvedené v § 124 zákona o silničním provozu, neboť na jejich základě mají speciální oprávnění, a to včetně oprávnění vyzvat řidiče k vyšetření zjišťujícímu, zda není ovlivněn alkoholem. Stěžovatel proto legitimně předpokládal, že dojde k tabákovým zákonem předpokládanému

klinickému vyšetření lékařem a dle jeho ordinace pak budou provedeny i další úkony vedoucí k objektivnímu zjištění, zda stěžovatel byl ovlivněn alkoholem a v jaké míře.

[24] Okolnost, že měla být prokázána přítomnost alkoholu v krvi stěžovatele, nutně nemusí ukazovat na to, že řídil vozidlo pod jeho vlivem a že tak byly z jeho strany naplněny znaky přestupku. Pro zjištění, zda naplnil znaky přestupku, je třeba zjistit, zda a v jaké konkrétní míře byl ovlivněn alkoholem v době řízení vozidla a současně by mělo být zjištěno, zda svým jednáním naplnil právě znak zaviněného jednání, což je podstatné vzhledem k jeho tvrzení, že si nebyl vědom skutečnosti, že je ovlivněn alkoholem. Policisté ani zdravotní sestra netvrdí, že by vykazoval známky ovlivnění alkoholem. Ovlivnění mělo být zjištěno až toxikologickým vyšetřením odebraného vzorku žilní krve stěžovatele. Stěžovatel sám přiznal, kolik a jaký alkohol zkonzumoval, kdy s konzumací započal a kdy s ní přestal. Krajský soud měl svou pozornost více zaměřit nejen na tato tvrzení, ale i na to, zda stěžovatel skutečně mohl rozumně předpokládat, že již ovlivněn alkoholem být nemůže a tedy jednal zaviněně.

[25] Policisté v daném případě aplikovali své zákonné zmocnění vyzvat stěžovatele, aby se podrobil vyšetření dle zvláštního právního předpisu, které předpokládá cílené klinické vyšetření lékařem a dle jeho ordinace pak odběr biologického materiálu, a to pod jeho dohledem a nikoliv pouhý odběr žilní krve. Okolnost, že nebylo provedeno cílené klinické vyšetření lékařem, vedla ke zhoršení postavení stěžovatele v řízení o přestupku, neboť tím pozbyl možnost prokázat, že ovlivněn alkoholem nebyl. Právě s ohledem na to, že povinností policistů bylo ke své výzvě a zákonnému poučení zajistit vyšetření, kterým mohlo být zcela objektivně prokázáno, zda byl či nebyl ovlivněn alkoholem při jízdě, v jaké míře a zda mohl či nemohl rozpoznat, že se chová v rozporu se zákonem.

[26] Po stěžovateli nelze rozumně požadovat, aby s odstupem 20 hodin po konzumaci 1 litru piva a 0,5 litru vína, aby byt jen předpokládal, že ještě může být pod vlivem alkoholu. Z obecně dostupných informací mu bylo zřejmé, že pod vlivem alkoholu již být nemůže a sám na sobě nepocíťoval žádné příznaky.

[27] Krajský soud nesprávně vyhodnotil, že skutková podstata přestupku, ze kterého byl uznán vinným, má oporu ve spisovém materiálu. Byť platí tzv. nulová tolerance, v lidském těle se přesto z přirozených příčin objevuje určité množství etanolu (alkoholu), což je projevem přirozené látkové výměny. Etanol vzniká kvašením cukru, což se projeví v krvi a tento proces není schopen řidič ovlivnit. Je proto třeba objektivně zjistit množství alkoholu v krvi řidiče, aby bylo možné nejen nezaměnitelně popsat přestupkové jednání, ale také je podřadit pod příslušnou skutkovou podstatu přestupku a zohlednit všechny zjištění skutečnosti při určení druhu a výměry sankce.

[28] Pokud bylo zjištěno v krvi stěžovatele po skutku určité množství alkoholu, měl být proveden přepočít zjištěné hladiny alkoholu v krvi k času samotného řízení vozidla právě za účelem zjištění, zda a případně jak dalece byl alkoholem ovlivněn v době samotného deliktu a zda zjištěné množství alkoholu lze přičíst konzumaci alkoholu nebo jiným příčinám. Pokles hladiny alkoholu v krvi se u zdravého člověka pohybuje v rozmezí 0,12 až 0,20 ‰. Žalovaný i krajský soud měly rozumně a přesvědčivě vyložit, proč nebylo třeba v daném případě zjišťovat konkrétní míru ovlivnění řidiče alkoholem v době silniční

pokračování

kontroly, resp. řízení vozidla. Pokud tak učiněno nebylo, jde o vadu při dokazování a zároveň i nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí.

[29] Stěžovatel má za to, že pokud má zákonodárcem uloženou povinnost, ke které byl vyzván oprávněnou osobou (policistou), tak mu současně vzniká právo na to, aby byl ve smyslu této právní normy také skutečně vyšetřen, a to za účelem zjištění, zda není ovlivněn alkoholem. Policista nemá zákonné zmocnění zasáhnout do oprávnění lékaře a sám ordinovat jiný druh vyšetření než ten, ke kterému byl stěžovatel vyzván. Okolnost, že nebylo provedeno klinické vyšetření a odběr krve je v rozporu se zákonem. Tabákový zákon je ve vztahu speciality k zákonu o nelékařských zdravotních povoláních. Zákonodárce v zákoně normuje, jak má být postupováno při lékařském vyšetření. Tuto normu nelze obejít tím, že zdravotní sestra je způsobilá samostatně odebrat biologický materiál, neboť v nyní projednávaném případě měl být biologický materiál stěžovateli odebrán pro právní účely, nikoli zdravotnické. Zdravotnickému personálu byl policisty předložen protokol o lékařském vyšetření, kde je předepsán obsah k vyplnění lékařem právě k cílenému vyšetření na ovlivnění alkoholem či jinou návykovou látkou. To, že stěžovatel nebránil danému postupu policie, pramení z toho, že byl zajištěn policií a omezen na svobodě, čímž jí byl zcela podřízen a byl zranitelnou osobou.

[30] Krajský soud neodůvodnil, proč pokládá tvrzení stěžovatele za mylné či vyvrácené a proč dospěl k závěru, že odběr biologického materiálu pro právní účely byl proveden v souladu se zákonem, ačkoliv právě odběr biologického materiálu v souvislosti se zjišťováním toho, zda je řidič ovlivněn alkoholem či jinou návykovou látkou, má svá specifika a zřejmě i právě proto odlišnou právní úpravu. Z těchto důvodů trpí napadený rozsudek nepřezkoumatelností.

[31] Navrhuje rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení. Zároveň žádá o náhradu nákladů řízení před krajským soudem.

[32] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[33] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Na základě kasační stížnosti přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[34] Stěžovatel namítá nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu v několika bodech. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je vadou, ke které jsou správní soudy povinny přihlížet i bez námítky, tedy z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Vlastní přezkum rozhodnutí soudu je možný pouze za předpokladu, že napadené rozhodnutí splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Tedy, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřené o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zcela zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Krajský soud detailně odůvodnil, proč pokládá tvrzení

stěžovatele za mylná a jak k těmto závěrům dospěl. Zabýval se i ovlivněním alkoholem v době řízení motorového vozidla stěžovatelem, proto soud neshledal námitku nepřezkoumatelnosti důvodnou.

[35] Následně se soud zabýval námitkou, že stěžovatel musel mít možnost zjistit, zda je ještě pod vlivem alkoholu či nikoli.

[36] Z hlediska tzv. objektivní stránky přestupku jde o prokázání řízení vozidla pod vlivem alkoholického nápoje (nebo jiné návykové látky). Pokud jde o subjektivní stránku, § 3 zákona o přestupcích stanoví, že k odpovědnosti za přestupek postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba zavinění úmyslné (zde se o takový případ nejedná). Nedbalostní zavinění má nebo nemá v sobě vědomostní stránku (podle toho se jedná o vědomou či nevědomou nedbalost), postrádá stránku volní. V případě nevědomé nedbalosti pachatel sice nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ale vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům to vědět měl a zároveň mohl. Z hlediska objektivní stránky přestupku tedy není rozhodné, jaký druh alkoholu, v jaké posloupnosti a v jakém množství pachatel požil, důležité je zjištění přítomnosti alkoholu v jeho organismu, neboť řidiči je (mimo jiné) zakázáno řízení vozidla bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo v takové době, po kterou je ještě pod jeho vlivem. Posuzování vlivu alkoholu na vlastní organismus je otázkou skutkovou, její nesprávné vyřešení ústící v rozhodnutí řídit vozidlo však může přinést řidiči porušení citovaného zákona i odpovědnost za přestupek (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 As 126/2011).

[37] V rozsudku NSS ze dne 23. 9. 2011, č. j. 2 As 56/2011 - 79, byla řešena obdobná otázka. Soud dospěl k závěru, že „[i] v hypotetickém případě, že se alkohol do těla stěžovatele dostal prostřednictvím léků, měl, vzhledem k okolnostem, stěžovatel vědět, že může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem ...“ V České republice platila a platí zásada tzv. nulové tolerance při řízení motorových vozidel. Prokáže-li správní orgán právně konformním způsobem přítomnost alkoholu v krvi obviněného a tato skutečnost je zapříčiněna požitím alkoholického nápoje, jsou (za dalších předpokladů) naplněny znaky skutkové podstaty přestupku dle § 22 odst. 2 písm. b) zákona o přestupcích (v tehdejší znění).

[38] Přestože může být výskyt alkoholu v těle zapříčiněn i jinými faktory než pouze požitím alkoholického nápoje (v této souvislosti se poněkud zjednodušeně hovoří právě o tzv. fyziologické hladině), expertně stanovená hodnota, která v souladu s bodem 10 písm. e) Metodického pokynu Ministerstva zdravotnictví vede k negativnímu závěru o přítomnosti alkoholu v krvi v důsledku požití alkoholického nápoje, vychází z pesimistického odhadu. Ten předpokládá, že hladina do výše 0,20 ‰ alkoholu v krvi může být teoreticky zapříčiněna i jinými faktory než požitím alkoholického nápoje (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2010, č. j. 8 As 59/2010 - 78). Hodnota 0,20 ‰ je stanovena jako maximální. Nelze proto přisvědčit námitce stěžovatele, že hodnota 0,44 ‰, která mu byla měřeními zjištěna, mohla být odrazem tzv. fyziologické hladiny.

[39] Pro naplnění znaků skutkové podstaty daného přestupku není rozhodující to, do jaké míry byl řidič alkoholem ovlivněn (to je záležitostí ryze individuální), ale postačuje

pokračování

pouze to, že ovlivněn byl, tj. že v jeho dechu (resp. krvi apod.) byl zjištěn alkohol, a to i po odečtení odchylky (srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 7. 2013, č. j. 7 As 170/2012 - 24).

[40] K námitce přirozeného poklesu hladiny alkoholu v těle člověka v průběhu času soud uvádí, že hladina alkoholu v krvi stěžovatele byla zjišťována v co nejkratší době po kontrole policií, tj. po řízení motorového vozidla. Dechové zkoušky nebyly průkazné, proto byl stěžovatel převezen k odběru biologického materiálu do nemocnice bez zbytečných prodlev. Ač je obecně známou informací, že hladina alkoholu v těle člověka s časem klesá, krevní testy jsou prováděny na základě odebrané krve v daný čas a zjištěné hodnoty nelze zpětně přepočítávat. Ostatně, za dané situace by stěžovateli dané „připočtení“ mohlo být pouze k tíži, neboť hladina alkoholu s časem klesá, nikoli se zvyšuje (tzn., že v době řízení motorového vozidla by hladina alkoholu v krvi mohla být pouze vyšší, nikoli však nižší než v době odběru krve v nemocnici).

[41] Následně se soud zabýval námitkou nezákonně získaného vzorku krve stěžovatele.

[42] Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel byl po neprůkazných dechových zkouškách (tři měření s odchylkou větší než 10 %) vyzván policií, aby se podrobil lékařskému vyšetření formou odběru biologického materiálu. Vzorek krve byl dle Protokolu o lékařském vyšetření při ovlivnění alkoholem (dále jen „protokol“) po příjezdu do Krajské nemocnice Tomáše Bati ve Zlíně odebrán na žádost policie zdravotní sestrou Š., a to dne 19. 9. 2014 ve 21:36 hod. Následně byl vzorek odeslán do Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně, kde byl podroben laboratornímu vyšetření hladiny alkoholu v krvi dvěma metodami: plynovou chromatografií a imunochemicky prováděného Mgr. A. B., Ph.D.

[43] Protokol je rozdělen na tři části, a to konkrétně na část A), kterou vyplňuje žadatel; část B), kterou vyplňuje lékař provádějící vyšetření a část C), kterou vyplňuje laboratorista pověřená vyšetřením hladiny alkoholu. V nyní projednávané věci je část B) přeškrtnuta třemi čarami tvořící obraz písmene „Z“ a nejsou v ní lékařem (ani nikým jiným) vypsány žádné údaje. Chybí také podpis lékaře. Jediná osoba, která tento protokol v Krajské nemocnici Tomáše Bati ve Zlíně podepsala, byla zdravotní sestra Š.

[44] Dne § 2 písm. p) tabákového zákona *se odborným lékařským vyšetřením rozumí cílené klinické vyšetření lékařem a podle jeho ordinace provedení dechové zkoušky nebo odběrů vzorků biologického materiálu. Dle § 16 odst. 5 téhož zákona ...odborné lékařské vyšetření provádí zdravotnické zařízení k tomu odborně a provozně způsobilé...*

[45] Ustanovení § 2 písm. q) tabákového zákona demonstrativním výčtem vyjmenovává různé tělesné vzorky k vyšetření přítomnosti návykových látek v těle vyšetřované osoby. Tyto vzorky jsou si zásadně postaveny naroveň, je však důležité zkoumat přítomnost návykových látek v těch vzorcích, které mají význam ve vztahu ke každé specifické návykové látce. V určitých vzorcích se totiž zkoumaná látka vyskytovat nemusí nebo se může vyskytovat v jiném množství či je její výskyt v různých vzorcích omezen různým časovým intervalem apod. Podle § 5 odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu se řidič považuje za ovlivněného návykovou látkou, pokud její množství v jeho *krevním* vzorku

dosáhne limitní hodnoty stanovené ve zvláštním předpisu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2017, č. j. 10 As 281/2016 - 38).

[46] Policista v daném případě využil své pravomoci stanovené v § 16 odst. 4 tabákového zákona a vyzval stěžovatele k odbornému lékařskému vyšetření ke zjištění stavu alkoholu (či jiné návykové látky) včetně odběru krve, moči, slin nebo potu. Dle § 16 odst. 5 provádí taková odborná lékařská vyšetření zdravotnické zařízení k tomu odborně a provozně způsobilé. Odborné lékařské vyšetření je zákonem jasně definováno v § 2 písm. p) tabákového zákona jako klinické vyšetření prováděné lékařem s ordinací dalšího postupu.

[47] V nyní projednávané věci nebylo po příjezdu do Krajské nemocnice Tomáše Bati ve Zlíně provedeno klinické vyšetření stěžovatele lékařem, ač provedeno být mělo. Zdravotní sestra provedla odběr krve na žádost policie sama, bez ordinace lékaře (jak vyplývá z protokolu), ačkoli k tomu nebyla oprávněna. O tom, jaké odborné lékařské vyšetření bude provedeno, musí rozhodnout lékař. Přítomnost lékaře není samoúčelná, neboť právě on má odborné znalosti k posouzení, jakým způsobem má být vyšetření provedeno, zda případné odmítnutí odběru krve může znamenat pro vyšetřovaného zdravotní riziko, či zda je možno i přes případné tvrzení vyšetřovaného o možném zdravotním riziku přesto odběr krve provést. Pouze kvalifikovaná osoba, tj. lékař, je na základě informací poskytnutých vyšetřovaným, schopna posoudit otázku zdravotního rizika plynoucího z vyšetření (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2017, č. j. 8 As 68/2016 - 88 a ze dne 24. 6. 2008, č. j. 8 As 11/2007 - 56). Lékař má být při vyšetření přítomen také z důvodu celkového vyšetření vyšetřovaného, jehož výsledkem má být zjištění jeho objektivního stavu. Jak vyplývá z judikatury Nejvyššího správního soudu, lékař byl v obdobných případech u vyšetření přítomen (srov. např. rozsudky zdejšího soudu ze dne 14. 5. 2015, č. j. 9 As 268/2014 - 55 a sp. zn. 8 As 68/2016).

[48] Ač Metodický pokyn Ministerstva zdravotnictví není obecně závazný akt, potvrzuje výše uvedený závěr soudu. Jsou v něm odlišeny odběry vzorků krve pro účely právní a pro účely zdravotnické. V odst. 2 je uvedeno, že odběr krevního vzorku pro laboratorní stanovení obsahu alkoholu je oprávněn provést ze žíly lékař, popř. jiný, jím pověřený zdravotnický pracovník, za jeho přímého dohledu. Je zcela v pořádku, pokud odběr krve prováděla sestra (což je také běžnou praxí ve zdravotnictví), podle Metodického pokynu Ministerstva zdravotnictví však měl být odběr proveden pod dozorem lékaře (který ani v dané situaci není samoúčelný).

[49] Soud přisvědčil stěžovatelově námitce, že měl právo před odebráním vzorku krve být celkově vyšetřen lékařem (jak ukládá zákon) a teprve dle jeho ordinace měla být provedena dechová zkouška nebo odběr vzorků biologického materiálu. Vzorek krve nebyl odebrán v souladu se zákonem, a proto nelze tento důkaz v řízení použít.

IV. Závěr a náklady řízení

[50] Krajský soud posoudil zásadní otázky nesprávně, a proto jeho rozhodnutí Nejvyšší správní soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil. Podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. současně zrušil i žalobou napadené rozhodnutí žalovaného, kterému dle podle § 78 odst. 4 s. ř. s. věc

pokračování

vrací k dalšímu řízení, v němž je podle odst. 5 téhož zákona vázán právním názorem v tomto rozsudku vysloveným.

[51] Pokud Nejvyšší správní soud zruší rozhodnutí krajského soudu a současně i rozhodnutí žalovaného, rozhodne i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (§ 110 odst. 3, věta druhá, s. ř. s.). Náklady řízení o žalobě a náklady řízení o kasační stížnosti tvoří v tomto případě jeden celek a Nejvyšší správní soud rozhodne o jejich náhradě jediným výrokem vycházejícím z § 60 s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2008, č. j. 1 As 61/2008 - 98).

[52] Žalovaný ve věci úspěch neměl, náhrada nákladů řízení mu proto nenáleží. Stěžovatel měl ve věci plný úspěch, proto mu soud dle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přiznal náhradu nákladů řízení proti žalovanému. Tyto náklady řízení jsou tvořeny jednak částkou 8 000 Kč za soudní poplatky (soudní poplatek ve výši 5 000 Kč za kasační stížnost a soudní poplatek ve výši 3 000 Kč za žalobu). Dále jsou náklady řízení tvořeny částkou 13 600 Kč.

[53] Zástupce stěžovatele v řízení před krajským soudem učinil celkem tři úkony právní služby, kterými jsou převzetí a příprava zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“) a dvě písemná podání ve věci samé (1x žaloba a 1x vyjádření k replice žalovaného) ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu. Za jeden úkon právní služby v dané věci náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu]. Dále mu náleží 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Celkem mu tedy za tři úkony právní služby v řízení před krajským soudem náleží 10 200 Kč.

[54] V řízení před Nejvyšším správním soudem učinil zástupce stěžovatele jeden úkon právní služby, kterým je písemné podání soudu ve věci samé [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], za které mu náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč. Dále mu náleží 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu.

[55] Zástupce stěžovatele nedoložil, že je plátcem DPH, a proto mu výše odměny nebyla o částku DPH navýšena. Celková částka náhrady nákladů řízení před krajským soudem a před Nejvyšším správním soudem tak činí 21 600 Kč. Tuto částku je povinen žalovaný uhradit k rukám zástupce stěžovatele Mgr. Kamila Fotra, advokáta se sídlem Náchodská 760/67, Praha 9, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. října 2017

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu